

Dopad nového občanského zákoníku pro oblast náhradní rodinné péče

Praha, 3. 6. 2014

Petr Sedlák

Realizováno v rámci projektu „Podpora standardizace výkonu SPO ve Středočeském kraji“

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Dopad nového občanského zákoníku pro oblast náhradní rodinné péče

Praha 3. 6. 2014

Lektor

Mgr. Petr Sedlák

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

BLOK I.

URČENÍ A POPŘENÍ RODIČOVSTVÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Mateřství

- *§ 775 Matkou dítěte je žena, která je porodila. (§ 50a ZOR)*
- *Příklad: Paní A. B. nemůže otěhotnět, neboť její vaječníky neprodukují žádná vajíčka. Proto lékaři spojí spermii jejího manžela s vajíčkem, které pochází od dárkyně. Vzniklý zárodek (embryo) implantují do dělohy paní A. B., která posléze dítě porodí. Jako matka přichází v úvahu pouze paní A. B., dárkyně vajíčka musí zůstat v anonymitě a nemůže se dožadovat styku s dítětem či vznášet proti paní A. B. jiné požadavky.*
- *Příklad („Náhradní mateřství“): Paní C. D. nemůže dítě donosit, třebaže je schopna otěhotnět. Chce se proto dohodnout s paní X. Y., která by dítě počaté z vajíčka paní C. D. a ze spermie jejího partnera nosila a po porodu by dítě předala paní C. D. Taková dohoda nemá žádné právní následky. Matkou dítěte bude paní X. Y.*
- *Vazba k (§ 804,814)*
- *NOZ neupravuje určení a popření mateřství, srov. § 120/2 o.s.ř.*

Otcovství

- NOZ zachovává systém domněnek otcovství
- První domněnka § 776 (§ 51/1,2 ZOR) – manžel matky, dítě narozené za trvání manželství nebo do tří set dnů po jeho zániku, prohlášení za neplatné, anebo, co byl manžel matky *prohlášen za nezvěstného*
- § 776/2 Otcovství pozdějšího manžela
- *§ 66/1 Za nezvěstného může soud prohlásit svéprávného člověka, který opustil své bydliště, nepodal o sobě zprávu a není o něm známo, kde se zdržuje.*

Otcovství

- § 777 dítě narozené mezi zahájením řízení o rozvod a 300 dnem po rozvodu (§ 58/1 ZOR)
- Řízení o současném popření a určení otcovství
- Soud přijímá (validuje) trojstranné prohlášení matky, manžela matky a domnělého otce
- Návrh lze podat nejpozději do uplynutí *jednoho roku* od narození dítěte
- Určení otcovství ne dříve, než nabude *právní moci* rozhodnutí o *rozvodu* manželství

Otcovství

- § 778 (§ 54/3 ZOR) určení otcovství při umělém oplodnění neprovdané ženy
- § 787 popření otcovství se vztahuje i na situace, kdy je použita gameta jiného muže než toho, který dal k umělému oplodnění souhlas, ať jím byl manžel matky dítěte nebo jiný muž, resp. také na situace, kdy je užito ova jiné ženy.

Otcovství

- Druhá domněnka §§ 779-781 (§ 52,53,57/2 ZOR, § 73 OSŘ)
- Souhlasné prohlášení rodičů/prohlášení otcovství
- Osobně před soudem nebo matrikou
- Negativně § 781 duševní porucha matky, těžko překonatelná překážka/ odlišně od lege lata
- DZ, zájem dítěte, možnost se k uznání vyjádřit
- R 102/2012, sp. zn. 30 Cdo 3430/2011

Otcovství

- Druhá domněnka
- § 782 Na prohlášení otcovství jako zvláštní projev vůle se použijí obecná ustanovení o právním jednání, není-li stanoveno jinak. Neplatnosti se však lze dovolat jen ve lhůtě pro popření otcovství.
- R 102/2012

Otcovství

- Třetí domněnka
- § 783/2 Má se za to, že otcem je muž, který s matkou dítěte souložil v době, od které neprošlo do narození dítěte méně než **sto šedesát** a více než tři sta dní, ledaže jeho otcovství vylučují závažné okolnosti.
- X § 54/2 ZOR ...sto osmdesát

Popírání otcovství

- § 785 manžel
- proti dítěti a matce
- **...do 6 měsíců ode dne kdy se dozvěděl o skutečnostech zakládajících důvodnou pochybnost, že je otcem dítěte x ...do 6 měsíců ode dne, kdy se dozví, že se jeho manželce narodilo dítě (§ 57/1 ZOR zrušen k 31.12.2011, od 19.3.2012 do 6 měsíců kdy mu vzniknou důvodné pochybnosti, nejpozději do 3 let od narození ...**
- **.... nejpozději do 6 let od narození dítěte**
- Pl. ÚS 15/09

Popírání otcovství

- § 789 popěrné právo matky (§59/2 ZOR) do 6 měsíců od narození dítěte
- § 788 popěrné právo dřívějšího manžela do 6 měsíců ode dne, kdy se dozvěděl o rozhodnutí o popření otcovství pozdějším manželem k dítěti matky znovu provdané (k § 776/2)
- § 790 muž, § 791 matka u prohlášení otcovství do 6 měsíců od určení otcovství
- § 895 - Došlo-li k popření otcovství, právní jednání učiněná otcem jako zákonným zástupcem zůstávají nedotčena.

Popírání otcovství

- § 792 zrušeno oprávnění nejvyššího státního zástupce k popření otcovství podle § 62 ZOR
- Soud může prominout zmeškání lhůty, pokud to vyžadují zájem dítěte a veřejný pořádek.
- DZ ...*soud posoudí všechny okolnosti rozhodné pro připuštění návrhu na popření otcovství po uplynutí lhůty a v případě jeho připuštění rozhodne o zachování či popření otcovství v soudním řízení s ohledem na zájem dítěte a veřejný pořádek.*

Popírání otcovství

- § 793 Vyžaduje-li to zřejmý zájem dítěte a mají-li být naplněna ustanovení zaručující základní lidská práva, může soud i bez návrhu zahájit řízení o popření otcovství, bylo-li otcovství určeno souhlasným prohlášením rodičů, ale otec dítěte takto určený nemůže být jeho otcem. Soud zpravidla současně pozastaví výkon rodičovské odpovědnosti.
- § 62a ZOR zamezení obchodu s dětmi, obcházení mezinárodní adopce, zjištěné důvody, zavlčení dítěte do ciziny, jiná vážná újma

***ZÁKON O ZVLÁŠTNÍCH ŘÍZENÍ SOUDNÍCH
ČÁST V. ŘÍZENÍ O URČENÍ A POPŘENÍ RODIČOVSTVÍ***

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zákon o zvláštních řízení soudních Část V. Řízení o určení a popření rodičovství

Zcela nová koncepce

Zahrnuje řízení o určení a popření otcovství a řízení o určení a popření mateřství (přiměřené užití ustanovení o řízení o určení a popření otcovství)

Nesporný charakter řízení

Změna místní příslušnosti - obecný soud dítěte

Zákon o zvláštních řízení soudních
Část V. Řízení o určení a popření rodičovství

Určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů

Převzata právní úprava z § 73 OSŘ s drobnou změnou – není povinnost jmenovat opatrovníka, ponechává se na zvážení soudu

Nově upraveno řízení o určení otcovství dle § 777 NOZ

Zákon o zvláštních řízení soudních

Část V. Řízení o určení a popření rodičovství

Řízení o určení otcovství po rozvodu nebo prohlášení manželství za neplatné

- *Byl-li podán návrh na určení otcovství souhlasným prohlášením k dítěti, které se narodilo v době mezi zahájením řízení o rozvodu manželství nebo o neplatnost manželství a třístým dnem po rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné, vyslechne soud matku, manžela i toho, kdo prohlašuje, že je otcem dítěte. Příslušným je obecný soud dítěte.*
- *Dojde-li k souhlasnému prohlášení účastníků o tom, kdo je otcem dítěte, uvede to soud do protokolu a oznámí matričnímu úřadu, který vede knihu narození, v níž je dítě zapsáno.*
- *Byl-li návrh podán před pravomocným skončením řízení o rozvod nebo neplatnost manželství, soud řízení přeruší do doby, než rozsudek, kterým bylo rozhodnuto o tom, že manželství je neplatné nebo se rozvádí, nabude právní moci. Bylo-li řízení o rozvod manželství nebo neplatnost manželství zastaveno, nebo byl-li návrh na rozvod manželství nebo na neplatnost manželství pravomocně zamítnut, soud řízení zastaví.*

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zákon o zvláštních řízení soudních

Část V. Řízení o určení a popření rodičovství

Zahájení řízení

- Nutnost reflektovat NOZ (679 a 793) – obecně návrhové řízení, ale upraveny případy zahájení řízení i bez návrhu
- *Bylo-li pravomocně určeno, že manželství zde není, zahájí soud řízení o určení otcovství ke společnému dítěti i bez návrhu.*
- *Bylo-li otcovství určeno souhlasným prohlášením rodičů, lze řízení o popření takto určeného otcovství zahájit i bez návrhu, vyžaduje-li to zřejmý zájem dítěte a mají-li být naplněna ustanovení zaručující základní lidská práva.*

Zákon o zvláštních řízení soudních

Část V. Řízení o určení a popření rodičovství

Účastníci řízení

(1) Účastníky jsou žena, která dítě porodila, dítě a muž, který o sobě tvrdí nebo o němž je tvrzeno, že je otcem dítěte (domnělý otec), nebo jehož otcovství má být popřeno.

(2) Byl-li podán návrh proti opatrovníku, který byl jmenován domnělému zemřelému otci, je účastníkem tento opatrovník

Vychází z konceptu jednoho řízení ve vztahu k jednomu dítěti – není vyloučeno, aby bylo účastníkem více mužů, které prohlašuje, že jsou otcem dítěte.

Právní úprava reflektuje i ztrátu způsobilosti být účastníkem řízení u návrhatele, popř. domnělého otce dle právní úpravy v NOZ.

Zákon o zvláštních řízení soudních

Část V. Řízení o určení a popření rodičovství

Zůstává zachováno obligatorní spojení řízení s řízením o péči a o výživě nezletilého dítěte (neplatí pro určení otcovství souhlasným prohlášením)

Vyřešen problém odlišné místní příslušnosti dle stávající právní úpravy – o oběma řízením je příslušný soud dle dítěte.

V případě určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů dojde k zastavení řízení pro odpadnutí předmětu. V případě pochybností toho, kdo již podal návrh na určení, namítne v řízení neplatnost prohlášení – soud posoudí a případně bez návrhu zahájí řízení o popření.

Zákon o zvláštních řízení soudních Část V. Řízení o určení a popření rodičovství

Prominutí zmeškání lhůty

(1) Byl-li návrh na popření otcovství podán po uplynutí popěrné lhůty, soud může do 4 měsíců od podání návrhu zmeškání lhůty prominout, vyžaduje-li to zájem dítěte a veřejný pořádek. K rozhodnutí nařídí soud jednání, je-li to třeba.

(2) Po právní moci rozhodnutí o návrhu na prominutí zmeškání lhůty nařídí soud jednání. Rozhoduje-li o zamítnutí návrhu z důvodu podání po uplynutí popěrné lhůty, není třeba jednání nařizovat.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

BLOK II.

RODIČE A DĚTI

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Rodiče a dítě

- Účelem **povinností a práv** rodičů k dítěti je zajištění hmotného i morálního prospěchu dítěte.
- Statusová - určit dítěti jméno a příjmení, právo dát souhlas k jeho osvojení a právo prohlásit rodičovství (podle tzv. druhé domněnky) aj.
- Rodičovská ODPOVĚDNOST - § 858 ... *péče o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění;*
- Vyživovací povinnost a právo na výživné - § 859

Rodičovská odpovědnost

- § 866 – Pro rozhodnutí soudu, které se týká rozsahu rodičovské odpovědnosti nebo způsobu či rozsahu, v jakém ji rodiče mají vykonávat, jsou určující zájmy dítěte. (R 102/2012)
- § 867 – participační právo dítěte
- DZ *Dítě starší dvanácti let soud vždy vyslechně osobně, dítě mladší bude moci být vyslechnuto prostřednictvím orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo jiným vhodným způsobem. Nic ale nebrání soudu, aby vyslechl i dítě mladší dvanácti let osobně přítomné.*

Rodičovská odpovědnost

- Pozastavení RO
- § 868/1 – nezletilý rodič, péče o dítě není pozastavena, ledaže soud rozhodne jinak
- § 868/2 – rodič s omezenou svéprávností, RO pozastavena, ledaže soud zachová právo péče o dítě a osobního styku
- § 869 – brání-li výkonu RO závažná okolnost a je to v souladu se zájmy dítěte (§ 44/1 ZOR)

Rodičovská odpovědnost

- Omezení § 870, zbavení § 871
- § 872 – *v obou případech soud posuzuje otázku práva rodiče osobně se stýkat s dítětem*
- Před rozhodnutím soudu o omezení rodičovské odpovědnosti soud vždy posoudí, zda je vzhledem k zájmu dítěte nezbytné omezit právo rodiče osobně se stýkat s dítětem. Dojde-li ke zbavení rodiče rodičovské odpovědnosti, zůstává rodiči právo osobně se stýkat s dítětem jen v případě, že soud rozhodne o zachování tohoto práva rodiči s přihlédnutím k zájmu dítěte.
- § 873 – u zbavení soud může rozhodnout o výčtu dotčených povinností a práv § 856, zejména práva dát souhlas k osvojení

Zvláštní ustanovení o výkonu rodičovské odpovědnosti

- § 875 – informovaný názor dítěte
- § 876 – jednání rodiče v nebezpečí prodlení, dobrá víra třetích osob
- § 877 (§ 49 ZOR) – neshoda rodičů o významné záležitosti dítěte (zejména nikoli běžné léčebné a obdobné zákroky, určení místa bydliště a volba vzdělání nebo pracovního uplatnění dítěte)
- NS 30 Cdo 1868/2011 – zákaz vycestování
- § 879 – posuzování dobré víry dítěte (např. při vydržení)

Zvláštní ustanovení o výkonu rodičovské odpovědnosti

- Péče o dítě a jeho ochrana
- § 881 - dohoda rodičů s jinou osobou o péči o dítě a jeho ochranu, výkon jeho výchovy, popřípadě některých jejích stránek, popř. dohledu
- § 882 – protiprávní zadržení dítěte, povinnost předat řádně dítě tomu, kdo má dítě po právu v péči
- § 884 – přiměřené použití výchovných prostředků
- § 885 – sociální rodič (§ 33 ZOR)
- § 886 – domácí povinnosti dítěte (§ 31/4 ZOR)

Osobní styk rodiče s dítětem

- Výkon práva rodičů udržovat osobní styk s dítětem nemohou rodiče svěřit jiné osobě (§ 887)
- Soud stanoví podmínky styku (§ 888)
- Povinná informační spolupráce rodičů (§ 889)
- Preference dohody rodičů o osobním styku, ingerence soudu včetně určení místa styku rodiče s dítětem

Zastoupení dítěte

- Rodiče zastupují společně, jednat však může každý z nich
- Odkaz na dobrou víru třetí osoby
- Neshoda v zastoupení – rozhoduje soud. Soud je ovšem povolán rozhodovat nejen o tom, kterému z rodičů má konkrétně svědčit zástupčí oprávnění, ale i o tom, jak bude tento rodič postupovat, jak bude právně jednat.
- Kromě rodičů může smlouvu s třetí osobou s odbornými znalostmi uzavřít i dítě

Péče o jmění dítěte

- Péče řádného hospodáře, povinnost rodičů bezpečně nakládat s peněžními prostředky, dluhy rodičů z výkonu této péče nejdou k tíži dítěte
- § 898/1 - Presumpce souhlasu soudu
- § 898/2 – demonstrativní výčet právních jednání, k nimž je třeba souhlas soudu.
- § 900 – příjmy ze zisku nejdříve na výživu dítěte
- Použití majetkové podstaty jmění dítěte – a) potřeba výživy, b) hrubý nepoměr, c) souhlas soudu

Péče o jmění dítěte

- Zánik povinnosti a práva pečovat o jmění v důsledku prohlášení úpadku
- Nevykonává-li dále druhý z rodičů – opatrovník pro správu jmění dítěte
- Možnost absolvence po třech letech od zrušení konkurzu
- Předání správy nabytím plné svéprávnosti
- Povinnost rodičů podat vyúčtování do 6 měsíců, ledaže je dítě zproští
- Opatrovník pro správu jmění dítěte

Výkon RO po rozvodu manželství

- Rozhodnutí dle § 906 předchází rozhodnutí o rozvodu
- Soud preferuje zájem dítěte i před dohodou rodičů
- § 907/1 - Soud může svěřit dítě do **péče jednoho z rodičů**, nebo do **střídavé péče**, nebo do **společné péče**; soud může dítě svěřit **i do péče jiné osoby než rodiče**, je-li to potřebné v zájmu dítěte. Má-li být dítě svěřeno do společné péče, je třeba, aby s tím rodiče souhlasili.
- § 908 – obdobně u rodičů, kteří žijí odděleně

Formy péče o dítě mimo rodinu

- poručenství
- opatrovnictví
- svěřenectví
- pěstounská péče
- ústavní výchova

Poručenství

- Statusový institut, nastupuje místo rodičů, jestliže jsou oba právně nezpůsobilí (§ 878/2, §928), stálý dozor soudu
- tzn. žádný z rodičů nemá rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, nebo ji nevykonávají
- Jestliže je tato podmínka splněna jen u jednoho z rodičů, vykonává rodičovskou odpovědnost druhý z rodičů (§878/1)
- Subsidiární užití ustanovení o opatrovnické radě (§ 472)

Povinnosti a práva poručníka

- Zásadně stejná jako rodiče, nemá však vyživovací povinnost (srov. § 859)
- Odměnu za výkon funkce pobírá jen při osobní péči o dítě (§ 939)
- Výjimečně může být obsah povinností a práv poručníka vymezen jinak, např. pro správu jmění poručenice soud ustanoví opatrovníka (§ 928/2, § 941)
- Kritérium pro odlišné vymezení jsou
 - Osoba poručníka
 - Poměry dítěte
 - Důvod pro který rodiče nemají všechny povinnosti a práva

Poručník ex lege

- chronologický postup při ustanovení poručníka
- Nastane- li hypotéza § 928/1
- Veřejný poručník (nebezpečí z prodlení, rovněž při zproštění či odvolání dosavadního poručníka)
- Osobní poručník (fyzická osoba, či osoby § 932/2 prolomení dosavadní zásady singularity poručenství)
- Osobní poručník (orgán sociálně-právní ochrany dětí, jmenovaný tehdy, jestliže se nepodaří najít vhodnou fyzickou osobu či osoby)

Poručník naznačený rodiči (§ 931)

- Dispozitivní jednání rodičů pro případ ztráty rodičovské odpovědnosti (nejčastěji pro případ smrti), pozitivní či negativní vymezení poručníka
- Zákon nestanoví formu jednání, z hlediska právní jistoty je doporučována forma notářského zápisu)
- Volba rodičů soud nezavazuje, kritérium zájmu dítěte
- Nutný souhlas naznačeného poručníka
- Soud však za poručníka neustanoví osobu, kterou rodič výslovně vyloučil
- Není-li tu naznačený poručník, nebo je nevhodný, soud pátrá u příbuzných či osob blízkých dítěti, poté osobní opatrovník –

OSPOD

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Požadavky kladené na poručníka (§932)

- *Pozitivní :*
- Plná svéprávnost
- Bezúhonnost

- *Negativní:*
- Není-li taková osoba vyloučena s ohledem na zájmy dítěte (posuzuje soud)
- Není-li taková osoba vyloučena dispozitivním jednáním rodiče (ex lege § 931/1)

Povinnosti poručníka ve vztahu k státní moci

- § 933/3 povinnost předložit do 90 dnů po jmenování **soupis jmění dítěte**
- § 934/1 k rozhodnutím poručníka **v neběžných záležitostech** (§ 898) nezbytný **souhlas soudu**
- § 934/2 povinnost předkládat nejméně jednou ročně
- Zprávy o **osobě dítěte** a jeho vývoji
- Účty ze **správy jeho jmění** (výjimka § 934/2 V2, jestliže výnosy nepřesahují pravděpodobné náklady na zachování majetku a na výchovu a výživu dítěte)

Zánik poručenství

- § 935 nabude-li alespoň jeden z rodičů **rodičovskou zodpovědnost** či její výkon (srov. § 878/1)
- Dítě nabude **svéprávnosti**
- **Osvojením** dítěte
- **Smrtí** poručníka či poručenice
- *Nesankčním* rozhodnutím soudu o **zproštění** z funkce (k žádosti poručníka opřenu o důležité důvody, nebo jeho nezpůsobilostí § 936)
- *Sankčním* rozhodnutím soudu o **odvolání** z funkce (porušuje-li povinnosti poručníka § 937)

Povinnosti spojené se zánikem poručenství

- A) nejpozději do 6 měsíců po zániku funkce postoupit vše, co měl poručník z důvodu funkce u sebe
- B) předložit závěrečnou zprávu o výkonu poručenské funkce
- C) závěrečný účet ze zprávy jmění dítěte
- *Povinnosti ve vztahu k soudu, ne poručenci*
- § 938/1 povinnosti sub) A,B,C se vztahují na skončení poručenství za života poručníka
- § 938/2 povinnost sub A) se vztahuje na dědice poručníka

Opatrovnictví dítěte

- Převzetí stávající koncepce kolizního opatrovnictví
- Opatrovník (§ 943) a opatrovník pro správu jmění dítěte (§ 948)
- Pluralita opatrovníků v jedné právní záležitosti dítěte
- Důvody pro jmenování opatrovníka soudem (§ 943):
- Hrozící střet mezi zájmy dítěte a jinou osobou
- Nehájí-li zákonný zástupce dostatečně zájmy dítěte
- Jiný důvod podmíněný zájmem dítěte
- Stanoví-li tak zákon (např. § 807 osvojení, § 878/3 omezení RO)

Obecná ustanovení

- § 944 Přiměřené užití ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci + § 947
- § 945 procesní ustanovení, demonstrativní výčet náležitostí rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníka
- § 946 informovanost opatrovníka jako podmínka řádného výkonu jeho funkce
- § 947 změní-li se poměry do té míry, že obava, která k ustavení opatrovníka vedla, již netrvá, soud zproští opatrovníka funkce

Opatrovník pro správu jmění dítěte

- Definiční znak „ jmění dítěte“ (srov. § 858)
- Stálý dozor soudu (§ 950)
- Povinnosti opatrovníka vůči soudu (§ 950)
- Péče řádného hospodáře (srov. § 1411, péčí řádného hospodáře se rozumí pečovat čestně, věrně, prozíravě a pečlivě se zřetelem k účelu, jehož má být správou dosaženo)
- Povinnost předkládat pravidelné zprávy a účty ze správy jmění (§ 950/3)
- zákonný zákaz podstupovat nepřiměřená rizika (srov. analog. § 937 o odvolání poručníka)

Opatrovník pro správu jmění dítěte

- § 948 procesní ustanovení, demonstrativní výčet náležitostí rozhodnutí soudu o jmenování opatrovníka pro správu jmění dítěte
- Soud může zvlášť určit, která právní jednání podléhají schválení soudu (§ 950/2 za středníkem)
- Honorované opatrovnictví - Náklady opatrovníka hrazené z výnosu nebo majetku opatrovance (§ 951/1)
- Právo opatrovníka na odměnu (§ 951/2)
- Obdobné užití ustanovení § 938/1 při zániku opatrovnictví a § 938/2 při smrti opatrovníka

Svěřenectví

- Lze pouze v případě, že je možné rodičům nebo ostatním příbuzným uložit vyživovací povinnost k dítěti
- Soud svěří dítě do péče jiné osoby:
 1. Pokud *o dítě nemůže pečovat žádný z rodičů*, rodiče mají RO, ale nemohou o dítě osobně pečovat. Subjektivní i objektivní důvody
 2. Pokud *o dítě nemůže pečovat poručník*, dítěti ustanoven poručník, ale tento o dítě nemůže osobně pečovat – veřejné poručnictví, význam = zákonné zastoupení
 3. Pokud *o dítě pečuje osoba dítěti příbuzná nebo blízká* a rodiči, popřípadě předku dítěte je možné stanovit výživné ve výši, která zabezpečuje odůvodněné potřeby dítěte

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Svěřenectví

- rozhodnutí musí být v souladu s nejlepšími zájmy dítěte – je to zásah do výkonu rodičovské odpovědnosti rodiče.
- očekávání návratu do nukleární rodiny.
- Svěření dítěte do osobní péče pečující osoby nenahrazuje pěstounskou péči, předpěstounskou péči ani péči, která musí předcházet osvojení. Má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Svěřenectví

Požadavky na pečující osobu:

- záruky řádné péče – svéprávnost, bezúhonnost, záruky kladného výchovného působení, zajištění vhodného prostředí
- bydliště v ČR = obvyklé bydliště
- otázka – lze pouze jedné osobě nebo i manželům (obdobně pěstounství)
- jak osoba příbuzná, blízká i cizí.

Svěřenectví

Rozsah práv a povinností:

- oproti současné úpravě subsidiární minimální zákonný rozsah – přiměřené použití ust. o pěstounství
- prioritně vymezuje soud rozhodnutím
- rozhodnutí = faktický zásah do výkonu RO

Svěřenectví

- Hmotné zajištění – výživné
- Stanovení = soud rozhodnutím, rodičům, s ohledem na jejich možnosti, schopnosti a majetkové poměry a povinnost, k rukám pečující osoby
 - od okamžiku převzetí dítěte do péče

Pečující osoba – pr. vymáhat, pr. hospodařit s ním – možno upravit rozhodnutím soudu (spotř/spoření)

- Lze stanovit i ostatním příbuzným viz. § 957 - (§ 956 per analogiam)

Pěstounská péče

- V obecné rovině zůstávají zachovány parametry jako v ZOR – je to náhradní péče, se souhlasem pěstouna, se zachováním RO a vyživovací povinnosti rodičů, je zprostředkovaná a hmotně podporovaná státem.
- Zdůrazněna povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami dítěti blízkými, povinnost umožnit styk rodiče s dítětem, právo rodiče požadovat dítě zpět do své péče
- Počítá se s PP na přechodnou dobu.
- Je realizovatelná pouze na základě rozhodnutí soudu
- Možnost předpěstounské péče.

Pěstounská péče

Soud svěří dítě do pěstounské péče:

1. Pokud *o dítě nemůže pečovat žádný z rodičů*, rodiče mají RO, ale nemohou o dítě osobně pečovat. Subjektivní i objektivní důvody
2. Pokud *o dítě nemůže pečovat poručník*, dítěti ustanoven poručník, ale tento o dítě nemůže osobně pečovat – veřejné poručnictví, význam = zákonné zastoupení
3. Pokud *o dítě pečuje osoba dítěti příbuzná nebo blízká* a rodiči, popřípadě předku dítěte NENÍ možné stanovit výživné ve výši, která zabezpečuje odůvodněné potřeby dítěte

Pěstounská péče

Doba trvání:

- po dobu, po kterou trvá překážka bránící rodiči v osobní péči o dítě
- do doby, než soud rozhodne o navrácení dítěte rodiči
- nabytím plné svéprávnosti
- zletilostí

Pěstounská péče

požadavky na pěstouna

- záruky řádné péče – svéprávnost, bezúhonnost, záruky kladného výchovného působení, zajištění vhodného prostředí
- bydliště v ČR = obvyklé bydliště
- pěstoun jediná osoba, i jeden z manželů (souhlas, ne omezena svepr., nebo těžko překon. překážka)
- nebo i manželé – společně (úprava poměrů k svěřenému dítěti pro dobu po rozvodu, ex lege zůstává pěstounem pozůstalý pěstoun)
- jak osoba příbuzná, blízká i cizí.

Pěstounská péče

Práva a povinnosti rodiče dítěte:

- zůstává nositelem RO, s výjimkou pr. a pov. svěřených pěstounovi = má výchovu v ŠSS, zastupování a správa jmění v podstatných záležitostech (vč. lékařských zákroků)
- z RO výslovně pr. na styk a informace
- vyživovací povinnost
- právo požadovat dítě zpět do své péče

Povinnost dítěte:

- má povinnost pomáhat v pěstounově domácnosti podle svých možností a schopností a má-li vlastní příjem, přispívá i na úhradu společných potřeb rodiny

Pěstounská péče

práva a povinnosti pěstouna

- je povinen a oprávněn o dítě osobně pečovat
- při výchově dítěte vykonává přiměřeně práva a povinnosti rodičů
- je povinen a oprávněn rozhodovat jen o běžných záležitostech dítěte
- má povinnost informovat rodiče o podstatných záležitostech dítěte
- má povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, příbuznými a blízkými osobami, má zásadně povinnost umožnit styk rodičů s dítětem

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Pěstounská péče

- Podstatná změna poměrů:
- Dojde-li k podstatné změně poměrů nebo k neshodě mezi rodiči a pěstounem v podstatné záležitosti týkající se dítěte, může dítě, rodič nebo pěstoun navrhnout soudu změnu práv a povinností, zrušení pěstounské péče, nebo jiné rozhodnutí.

Ústavní výchova

- jsou-li výchova dítěte nebo jeho tělesný, rozumový či duševní stav, anebo jeho řádný vývoj vážně ohroženy nebo narušeny do té míry, že je to v rozporu se zájmem dítěte, anebo jsou-li tu vážné důvody, pro které rodiče dítěte nemohou jeho výchovu zabezpečit, může soud jako nezbytné opatření také nařídit ústavní výchovu
- jen když předchozí opatření nevedla k nápravě stavu a nelze-li péči zajistit jinak
- ne pouze z majetkových a bytových důvodů
- přechodná situace = zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc – 6 měsíců

Ústavní výchova

- max. 3 roky, lze opakovaně prodlužovat, přezkum každých 6 měsíců.
- Horní hranice zletilost +1
- zánik – rozhodnutím soudu o zrušení – pomínou-li důvody nebo lze-li zajistit jinou formu péče
- osvojení – zánik rozhodnutím o osvojení, přerušení – rozhodnutím o okamžité péči nebo předadopční péči

BLOK III.

OSVOJENÍ V KONTEXTU NOZ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Osvojení v NOZ

- *a) ujasnění základní definic a parametrů osvojení*
- *b) vytvoření věkových mantinelů pro osvojení*
- *c) posílení práv putativních příbuzných*
- *d) posílení práv samotného osvojence*
- *e) vytvoření dominantní role soudu*
- *f) odstranění dvojkolejnosti*
- *g) deklarování pravidel anonymity osvojení.*
- *h) podmínky pro automatickou konverzi*
- *ch) posun osvojení do oblasti statusové*
- *i) posílení významu předosvojitelské péče*

Pododdíl I. - základní ustanovení

- § 794- definice osvojení, základní princip, adopce vs. afilace
- § 795- adoptio in partem, zájem dítěte
- § 796- návrhový princip, rozhodování soudu, souhlas Úřadu mez.osv., připojení zletilého k návrhu
- § 797- zápisy do matriky, na základě rozhodnutí soudu
- § 798- zákaz nepatřičného zisku z činností souvisejících se zprostř.
- § 799- požadavky na osvojitele – zletilost, svéprávnost, pohnůtky
- § 800- osvojení – společné, jedním manž., jediným osvojitelem
- § 801- zhodnocení zájmů dětí osvojitele
- § 802- zletilost - svéprávnost
- § 803- přiměřený věkový rozdíl, 16 let
- § 804- zákaz osvojení v přímé linii, surrogační mateřství

Souhlas dítěte s osvojením

- § 806- starší 12 let, ne pokud by to bylo v zásadním rozporu se zájmy dítěte, ne není-li schopno posoudit důsledky, poučení – není výslovně stanovena povinnost stanovit opatrovníka

- § 807- pod 12, opatrovník, po zjištění skutečností, vyjádření dítěte (hmotněprávní)

Oproti tomu ust. § 803 – překonání věkového rozdílu – kolizní opatrovník

- § 808- odvolání do rozhodnutí osvojení

- Způsob souhlasu – s ohledem na poučovací povinnost soudu dle ust. § 810 obdobně

Souhlas rodičů I.

- **Způsob** - Osobní prohlášení vůči soudu, splňující obecné náležitosti právního jednání, nepřihlíží se k němu pokud podmíněný nebo časově omezený. Povinnost soudu poučit (§810)
- **Rodič** – pouze starší 16 let, i pokud nenabyl plné svéprávnosti, ne opatrovník, soud posoudí svéprávnost (§811), omezený rozhodnutím soudu pouze v neomezeném rozsahu (§812)
- **Kdy** – matka nejdříve 6 týdnů po porodu, otec hned po narození, jinak se nepřihlíží (§813)
- **Typ** - konkrétní i blanketový (§814)

Souhlas rodičů II. účinnost do:

- Konkrétní souhlas (§ 815)

Zpětvzetí návrhu na osvojení

Zamítnutím návrhu na osvojení

- Obecná lhůta (§ 816)

Nedojde-li k osvojení do šesti let ode dne, kdy byl souhlas dán.

Souhlas rodičů III.

- **Odvolání souhlasu (§817)**

- neomezně do 3 měsíců
- později – pokud není v předadop. péči stejné jako odst. 1
- po svěření do předadop.p. – rozhodnutí soudu o vydání dítěte

- **Osvojení bez souhlasu rodiče, který**

- a) byl zbaven rodičovské odpovědnosti a zároveň práva dát souhlas k osvojení,
 - b) není schopen projevit svou vůli nebo rozpoznat následky svého jednání nebo je ovládnout, nebo
 - c) se zdržuje na neznámém místě a toto místo se nepodaří zjistit.
 - d) zjevně nemá o dítě zájem
- souhlas poručníka nebo opatrovníka

Nezájem v NOZ

- zjevně nemá o dítě zájem = neprojevuje-li o dítě opravdový zájem, a tím trvale porušuje své povinnosti rodiče.
- Zjevnost = 3 měsíce od posledního projeveného opravdového zájmu – platí pouze u hrubého porušení povinností
- pokud není nezájem hrubé porušení povinností – musí být poučen OSPOD, lhůta od poučení, nutnost soc.pr.
- poučení není třeba – opustil-li místo, kde se zdržoval, nesdělil, kde se zdržuje nyní, nepodařilo se během 3 měsíců místo pobytu zjistit. (srov. 818/1/b)
- důvodová zpráva předpokládá 3+3 měsíce, ale výslovně v zákoně to stanoveno není

Nezájem v NOZ

- zvláštní řízení o otázce, zda je třeba souhlasu § 821- ustanovení opatrovníka

Výjimky:

- § 818/1/a – byl-li zbaven RO a zároveň dát práva souhlas k osvojení
- § 812 – rodič se svéprávností omezenou v právu udělit souhlas s osvojením

fáze předadopční péče

Před závorkou – DOMINANCE SOUDU

- a) péče budoucích osvojitelů - okamžitá péče – se souhlasem rodiče (§ 823), bez souhlasu rodiče (§ 824), automatická konverze na předadopční péči (§ 828)
- b) po 3 měsících od souhlasu rodiče/opatrovníka/poručníka -
pozastavení výkonu RO
 - ustanovení poručníka
 - možnost svěřit dítě do předadopční péče
- c) stanoven rozsah přezkumu při rozhodování o předad. péči
- d) délka trvání předad. péči – minimum 6 měsíců
- e) pozastavení vyživovací povinnosti ex lege
- f) zohlednění práv putativních příbuzných
- g) rozsah práv budoucích osvojitelů - „svěřenectví“

Následky osvojení v NOZ

- § 832 postavení dítěte - RO osvojitelů
 - osvojení manželi - společné dítěte manželů;
 - jinak má postavení dítěte osvojitele.
- § 833 - princip úplné adopce u nezletilých
- § 834 osvojenec=rodič - účinky osvojení i na jeho dítě
- § 835 změna příjmení nebo připojované příjmení
- § 836 povinnost informovat osvojence o osvojení nejpozději do zahájení školní docházky.

Utajení osvojení

- **Utajení osvojení (okolností osvojení) § 837**
před rodinou původu dítěte na návrh osvojitele osvojení, obdobně platí i pro utajení pokrevního rodiče a jeho souhlasu k osvojení.
- **Odtajnění § 838**
z rozhodnutí soudu, odůvodňuje-li to velmi závažná situace ohrožující osvojené dítě na životě nebo na zdraví právo dítěte na odtajnění po dosažení zletilosti

-čl. 22 REÚOD

Dohled nad úspěšností osvojení

- Nelze interpretovat jako sankční nástroj, neboť primárním úkolem orgánů sociálně-právní ochrany dětí po rozhodnutí o osvojení je nadále poskytovat osvojitelům poradenství a služby spojené s péčí o osvojence.
- Zároveň není ani pokračováním preadopční péče, nelze ho tedy použít tam, kde nevznikly ani základy vztahu rodič-dítě.
- Vhodný tam, kdy vznikly základy vztahů, ale je třeba nadále intenzivně rodinu podporovat.

Zrušení osvojení

- § 840 důležité důvody, na návrh osvojitele nebo osvojeence odst. 2 automatická konverze
- § 841 znovuoobnovení práv a povinností k původní rodině
- § 842 možnost ponechat si původní příjmení
- § 843 opětovné osvojení osvojeence
 - a) bylo-li dřívější osvojení zrušeno,
 - b) má-li být osvojen pozdějším manželem osvojitele po smrti předchozího
 - c) zemřel-li ten, kdo byl jediným osvojitelem, anebo ti, kdo byli společnými osvojiteli
- § 844 konverze osvojení ex decreto
- § 845 nezrušitelné osvojení nebrání tomu, aby osvojenec byl opětovně osvojen

Osvojení zletilého

- § 846 – nutnost souladu s dobrými mravy!
- Dva druhy – obdoba nezletilého (§ 847)
 - není obdobou nezletilého (§ 848)
- § 850 – odst. 2 souhlas manžela osvojovaného
- § 851 – otázky změny příjmení
- § 852 – vliv na potomky – na následné vždy, na předcházející s jejich souhlasem
- § 853 – neúplná adopce – vyživovací povinnosti a dědická posloupnost
- § 854 - Nezletilý s přiznanou svéprávností = zletilý

Osv. ve veřejnopr. předpisech

- Peněžitá pomoc v mateřství - § 32 + § 38 z.č.187/2006 Sb.
od rozhodnutí o osvojení, péči bud. osvojitele (§823 – okamžitá péče), péči před osvojením (předadopční péče)
- Společně posuzované osoby - § 7 z.č. 117/1995 Sb
od rozhodnutí o osvojení, péči bud. osvojitele (§823 – okamžitá péče), péči před osvojením (předadopční péče)
- z.č. 301/2000 Sb., o matrikách
nahlížení osvojence do matr.knih od 12 let (ne utaj.osv.),
§53 – zápis osvojení v cizině, nereflektuje vůbec osvojení zletilého

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Osv. ve veřejnopr. předpisech

z.č. 359/1999 Sb., o soc.-pr. ochraně dětí

- §14/1/a – akt.legit. k návrhu na rozhodnutí o tom, zda je třeba souhlasu rodiče k osvojení
- §14/1/k – akt.legit. k návrhu na rozhodnutí na zbavení rodiče práva dát souhlas k osvojení nebo dalších povinností a práv osobní povahy, zbavil-li soud rodiče rodičovské odpovědnosti

Osv. ve veřejnopr. předpisech

z.č. 359/1999 Sb., o soc.-pr. ochraně dětí

- § 19
- (1) Obecní úřad obce s rozšířenou působností je povinen
- a) poskytovat soudu součinnost při zjišťování místa pobytu rodiče pro potřeby udělení souhlasu rodiče k osvojení dítěte,
- b) poučit rodiče o možných důsledcích neprojevení opravdového zájmu o dítě, a to bez zbytečného odkladu po umístění dítěte do zařízení pro výkon ústavní výchovy nebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc anebo po předání dítěte do náhradní péče fyzické osoby. Poučení musí být poskytnuto ve všech případech, kdy se dítě nachází mimo péči rodiče; poučení se nevyžaduje, jestliže rodič opustil místo, kde se dříve zdržoval, aniž sdělil, kde se nyní zdržuje, a nepodařilo se ani za 3 měsíce zjistit místo, kde se rodič zdržuje,
- c) poskytnout rodiči spolu s poučením o možných důsledcích neprojevení opravdového zájmu o dítě poradenství a pomoc v rozsahu stanoveném v § 12 odst. 2,
- d) vykonávat na žádost soudu dohled nad úspěšností osvojení a podávat soudu na jeho žádost nebo i bez této žádosti zprávy o průběhu dohledu,
- e) přijímat oznámení soudu o udělení souhlasu rodiče s osvojením a informovat bezodkladně o této skutečnosti krajský úřad, pokud je dítě zařazeno v evidenci dětí pro zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Osv. ve veřejnopr. předpisech

z.č. 359/1999 Sb., o soc.-pr. ochraně dětí

– § 19 odst. 3

Obecní úřad obce s rozšířenou působností může kdykoli v době, po kterou je dítě rozhodnutím soudu předáno do péče budoucího osvojitele, do péče před osvojením nebo do předpěstounské péče, ověřit, zda nedošlo ke změně skutečností rozhodných pro osvojení dítěte nebo pro svěřením dítěte do pěstounské péče, zejména zda jsou rodiče nebo jiné osoby dítěti blízké schopny a ochotny převzít dítě do své péče. Zjistí-li takové skutečnosti, podá návrh na zrušení rozhodnutí soudu. V případě, že došlo ke svěřením dítěte po předchozím zprostředkování krajským úřadem, oznámí podání tohoto návrhu krajskému úřadu

Osv. ve veřejnopr. předpisech

z.č. 359/1999 Sb., o soc.-pr. ochraně dětí

– § 20/3/a -osvojení se neprovádí v případě,

1. že rodiče dali souhlas k osvojení dítěte předem s určením pro určitou osobu jako osvojitele,
2. podal-li návrh na osvojení manžel rodiče dítěte, pozůstalý manžel po rodiči nebo osvojiteli dítěte, nebo
3. podal-li návrh na osvojení příbuzný dítěte nebo jiná osoba blízká dítěti, u které není vyloučeno osvojení dítěte.

Osv. ve veřejnopr. předpisech

z.č. 359/1999 Sb., o soc.-pr. ochraně dětí

– § 24 odst. 3

Na základě písemného oznámení krajského úřadu podle odstavce 2 písm. a) má žadatel právo seznámit se s dítětem a ten, u něhož se dítě nachází, je povinen toto seznámení umožnit. Žadatel má možnost seznámit se s dítětem a podat soudu návrh na předání dítěte do péče budoucího osvojitele, na svěřením dítěte do péče před osvojením nebo na svěřením dítěte do předpěstounské péče nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy mu bylo doručeno písemné oznámení krajského úřadu podle odstavce 2; tuto lhůtu může krajský úřad v odůvodněných případech prodloužit, nejvýše však o 30 dnů.

- § 24b/1/c

Zprostředkování osvojení nebo pěstounské péče se přerušuje, jestliže na základě rozhodnutí soudu bylo dítě předáno do péče budoucího osvojitele, svěřeno do péče před osvojením nebo do předpěstounské péče, a to po dobu trvání této péče, nebo

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ZÁKON O ZVLÁŠTNÍCH ŘÍZENÍCH SOUDNÍCH ČÁST VI. ŘÍZENÍ VE VĚCECH OSVOJENÍ

**OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST**

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Zákon o zvláštních řízeních soudních

Část VI. Řízení ve věcech osvojení

- Vychází z komplexní úpravy, ve věcech osvojení soud činí úkony a rozhoduje dle § 427 ZZŘ.
- Veden jeden spis ve věci osvojení téhož osvojenice, konkrétní průběh dílčího řízení závisí na projednávané věci.
- Reflektovány nové hmotněprávní instituty např. utajení osvojení.
- V návaznosti na NOZ i úprava řízení o osvojení zletilého.

Zákon o zvláštních řízeních soudních

Část VI. Řízení ve věcech osvojení

§ 427 ZŘS

Ve věcech osvojení soud zejména

- a) přijímá prohlášení o udělení souhlasu k osvojení,
- b) rozhoduje o předání dítěte do péče před osvojením,
- c) rozhoduje o určení, zda je třeba souhlasu rodičů k osvojení,
- d) rozhoduje o návrhu rodičů, kteří dali souhlas s osvojením, na vydání dítěte,
- e) rozhoduje o osvojení,
- f) rozhoduje o utajení osvojení,
- g) rozhoduje o nařízení dohledu nad úspěšností osvojení.

Zákon o zvláštních řízeních soudních

Část VI. Řízení ve věcech osvojení

- Místně příslušný obecný soud osvojení.
- Upraveno účastenství – upraveno souhrnně pro řízení o všech otázkách, proto i úprava „přestává být účastníkem“
- Nově upraveno prohlášení o souhlasu s osvojením
- Utajení osvojení

Zákon o zvláštních řízeních soudních

Část VI. Řízení ve věcech osvojení

Změna poměrů

- *Soud na návrh zruší rozsudek, kterým bylo určeno, že k osvojení dítěte není třeba souhlasu rodičů, změní-li se poměry. Byl-li návrh na změnu rozsudku pravomocně zamítnut, lze opětovný návrh podat nejdříve po uplynutí 1 roku od právní moci zamítavého rozhodnutí.*
- *Rozsudek, kterým bylo určeno, že k osvojení dítěte není třeba souhlasu rodičů, nelze zrušit, bylo-li dítě pravomocně osvojeno.*